Kapitel 4

21	enogtyve
22	toogtyve
23	treogtyve
24	fireogtyve
25	femogtyve
26	seksogtyve
27	syvogtyve
28	otteogtyve
29	niogtyve
30	tredive

Mp3-01

3-tabellen:

3, 6, 9 ……

Proszę kontynuować do 30!

Proszę zauważyć, że wymowa ulega znacznej redukcji!

Określoność
Podobnie jak w innych językach zachodnioeuropejskich, mamy w j. duńskim kontrast określony/ nieokreślony. Kiedy użyjemy rzeczownika, trzeba za każdym razem wybrać, do jakiej kategorii należy on w danym kontekście.

	nieokreślona (forma podstawowa)	określona
n-ord	en dansker	danskeren
	en pige	pigen
t-ord	et barn	barnet
	et værelse	værelset

Kiedy odmieniamy rzeczowniki, często podwajamy spółgłoskę:

n-ord	en billet	billetten
t-ord	et hotel	hotellet

hotel

billet

www.hardenfelt.pl

Copyright: Michael Hardenfelt. www.hardenfelt.pl. E-mail: m@hardenfelt.pl

Mp3-02

Kim er dansker. Han har en stor familie. Han har også et job. Han er mekaniker. Hans kone hedder Louise. De har et barn sammen[1]. Det er en pige. Kims mor er frisør og hans far er chauffør. Kims far har to brødre og tre søstre. Hans mor har også tre søstre, men hun har ikke nogen brødre. Kim og Louise holder hvert år[2] ferie[3] i Portugal. De bor[4] på et hotel ved havet[5]. Hotellet er et lille familiehotel[6], og de har altid et værelse med udsigt[7]. Værelset er lyst og roligt. Normalt[8] rejser[9] de alene[10], men i år skal datteren med til Portugal. Når[11] de kommer[12] til Portugal skal de slappe af[13], spise[14] portugisisk mad og drikke[15] lokal vin. Louise siger[16] at vinen i Portugal er fantastisk. Hun elsker[17] Portugal.

1. wspólnie/ razem
2. rok
3. wakacje
4. mieszkać
5. ved havet = przy morzu
6. hotel rodzinny (hotel prowadzony przez rodzinę)
7. med udsigt = z widokiem
8. zwykle
9. podróżować
10. sam
11. kiedy
12. przybyć
13. slappe af = odpoczywać
14. jeść
15. pić
16. mówić
17. kochać

Jak już wspomniano, w języku duńskim dzielimy rzeczowniki na **n-ord** (en park/ parken) i **t-ord** (et fly/ flyet). Przeważająca większość rzeczowników to n-ord. Najlepiej więc zwrócić uwagę na t-ord i uznać, że pozostałe rzeczowniki to n-ord. Słowa, które odnoszą się do ludzi (w tym nazw zawodów, narodowości itp.) są niemal zawsze n-ord.

www.hardenfelt.pl

Ćwiczenie 4.01

Czy poniższe rzeczowniki z tekstu są n-ord czy t-ord?

dansker	n-ord_____	t-ord_____
familie	n-ord_____	t-ord_____
job	n-ord_____	t-ord_____
mekaniker	n-ord_____	t-ord_____
kone	n-ord_____	t-ord_____
barn	n-ord_____	t-ord_____
pige	n-ord_____	t-ord_____
frisør		
frisør	n-ord_____	t-ord_____
chauffør	n-ord_____	t-ord_____
bror	n-ord_____	t-ord_____
søster	n-ord_____	t-ord_____
år	n-ord_____	t-ord__X___
hotel	n-ord_____	t-ord_____
hav	n-ord_____	t-ord_____
familiehotel	n-ord_____	t-ord_____
hav		
datter	n-ord_____	t-ord_____
mad	n-ord__X__	t-ord_____
vin	n-ord_____	t-ord_____

Copyright: Michael Hardenfelt. www.hardenfelt.pl. E-mail: m@hardenfelt.pl

Po formie dopełniacza występuje rzeczownik w formie podstawowej. Cała fraza jest w takim przypadku określona.

Peters værelse (pokój Piotra)
hans kæreste (jego dziewczyna)
hendes bil (jej samochód)

W przeciwieństwie do angielskiego, w języku duńskim zwykle nie korzystamy z kategorii określoności w liczbie pojedynczej przy nazwie zawodów i narodowości . Kategorii tej nie stosujemy też do nazw własnych oraz rzeczowników używanych w sensie ogólnym.

Więcej na http://gramatykadunska.republika.pl/rzeczowniki.html

www.hardenfelt.pl

Kim er dansker.	narodowość – bez kategorii
Han har en stor familie.	wprowadzamy nową rzecz - nieokreślona
Han har også et job.	wprowadzamy nową rzecz - nieokreślona
Han er mekaniker.	zawód – bez kategorii
Hans kone hedder Louise.	hans = forma dopełniacza - forma podstawowa
De har et barn sammen.	wprowadzamy nową rzecz - nieokreślona
Det er en pige.	zidentyfikujemy rzecz - nieokreślona
Kims mor er frisør og hans far er chauffør.	zawód – bez kategorii
Kims far har to brødre og tre søstre.	Kims = forma dopełniacza - forma podstawowa
Hans mor har også tre søstre,	hans (jego) = forma dopełniacza - forma podstawowa
men hun har ikke nogen brødre.	”nogen” (ani) jest tu określnikiem nieokreślonym.
Kim og Louise holder hvert år ferie i Portugal.	sens ogólny – bez kategorii
De bor på et hotel ved havet[5].	wprowadzamy nową rzecz - nieokreślona
Hotellet er et lille familiehotel,	rzecz już znana - określona
og de har altid et værelse med udsigt.	wprowadzamy nową rzecz - nieokreślona
Værelset er lyst og roligt.	rzecz już znana - określona
Normalt rejser de alene, men i år skal datteren med til Portugal.	”datter” jest już znana - określona
Når de kommer til Portugal skal de slappe af, spise portugisisk mad.	sens ogólny – bez kategorii
og drikke lokal vin.	sens ogólny – bez kategorii
Louise siger at vinen i Portugal er fantastisk.	jest określone przez ”i Portugal”, czyli ”to Wino, które mają w Portugali”
Hun elsker Portugal.	Nazwa własna – bez kategorii

Jeżeli wydaje ci się, że to jest trudne – to masz rację. Istnieje mnóstwo reguł, wyjątków oraz stałych zwrotów. W dalszej części podręcznika omawiamy cały system, ale wymaga to znajomości większego słownictwa. Na razie należy zwracać uwagę, czy rzeczowniki są określone, nieokreślone bądź nieoznaczone. Pomocne także będzie, jeżeli przyswoisz sobie powyższe reguły.

vin

mad

Copyright: Michael Hardenfelt. www.hardenfelt.pl. E-mail: m@hardenfelt.pl

udsalg	januar
karneval	februar
	marts
Påske	april
	maj
Grundlovsdag	juni
ferie	juli
	august
	september
	oktober
	november
Jul	december

Mp3-03

kold ≠ varm

__ kort ≠ lang _____

lun ≠ kølig 7C°

lys ≠ mørk

dyr ≠ billig

www.hardenfelt.pl

Ćwiczenie 4.02

Proszę odgadnąć znaczenie przymiotników na tej stronie

Udsalg = wyprzedaż
påske = Wielkanoc
grundlovsdag = Dzień Konstytucji

kort = krótki
lun = letni
dyr = drogi

Ćwiczenie 4.03 Proszę uzupełnić odpowiedzi:

1. Pytanie: Hvilken måned kan du bedst lide?

Odpowiedź: Jeg kan bedst lide _____, for så _____.

2. Spørgsmål: Hvor mange dage er der i december?

Svar: Der er _____ dage i december.

3. Spørgsmål: Hvornår er det jul?

Svar: Det er jul om _____ dage/ uger/ måneder.

Copyright: Michael Hardenfelt. www.hardenfelt.pl. E-mail: m@hardenfelt.pl

Mp3-04

Ćwiczenie: Stań przed lustrem i wymawiaj:

y-ø-y-ø-y-ø-

Ćwiczenie 4.05
Słuchaj pliku dźwiękowego z liczbami od 31 do 49. Pamiętaj, że w wymowie ulegają redukcji.
Potem napisz następujące liczby według wzoru:

Mp3-08

31 *enogtredive*

32 _____

33 _____

34 _____

35 _____

36 _____

37 _____

38 _____

39 _____

40 *fyrre*

41 _____

42 _____

43 _____

44 _____

45 _____

46 _____

47 _____

48 _____

49 _____

www.hardenfelt.pl

Ćwiczenie 4.06

Taldiktat

Mp3-09

a. _____

b. _____

c. _____

d. _____

e. _____

f. _____

g. _____

h. _____

i. _____

j. _____

k. _____

l. _____

m. _____

n. _____

o. _____

p. _____

q. _____

r. _____

s. _____

t. _____

u. _____

v. _____

www.hardenfelt.pl

Ćwiczenie 4.07

Proszę podkreślić odpowiednią formę rzeczownika. Czasami są dwie poprawne możliwości.

1. Jørgen er {direktør/ en direktør / direktøren}.
2. Min {søster/ en søster / søsteren} hedder Lene.
3. Jeg har {aftale/ en aftale/ aftalen} med {direktør/ en direktør/ direktøren}.
4. Jeg bor på {værelse/ et værelse/ værelset}.
5. Han er {dansker/ danskeren/ en dansker}.
6. Jørgens {mor/ en mor/ moren} bor i København.
7. Paris er {hovedstad/ en hovedstad/ hovedstaden} i Frankrig.
8. Jeg har bestilt {værelse/ et værelse/ værelset} på Park Hotel. {værelse/ et værelse værelset} er lyst og roligt.
9. Jeg er {polak/ en polak/ polakken}.
10. Min {kone/ en kone/ konen} har {influenza/ en influenza/ influenzaen}.
11. Anna har {lejlighed/ en lejlighed/ lejligheden}.
12. Det er {cykel/ en cykel/ cyklen}
13. Vil du have {kaffe/ en kaffe/ kaffen} eller {te/ en te/ teen}?
14. Det er en hyggelig ferie. {hotel/ et hotel/ hotellet} er roligt.
15. Jeg har {bil/ en bil/ bilen} og {cykel/ en cykel/ cyklen}. {Bil/ en bil/ bilen} er gammel.

Copyright: Michael Hardenfelt. www.hardenfelt.pl. E-mail: m@hardenfelt.pl

Ćwiczenie 4.08
Lytteøvelse

Mp3-10

Jan er _____. Han kommer fra Polen, men han bor i Danmark. I dag er det _____, og Jan skal ikke på arbejde. Jan drikker _____ og spiser morgenmad. Han vasker _____, for hans _____ kommer med fly fra Polen klokken 5. Jan har _____, men den er gammel. Han vil gerne købe en ny, men biler er dyre i Danmark.

www.hardenfelt.pl

Ćwiczenie 4.09

Proszę według wzoru zamienić konstrukcje twierdzące na przeczące.

Jeg taler dansk.	Jeg taler ikke dansk.
Jeg kan tale engelsk.	Jeg kan ikke tale engelsk.
Jeg er dansker.	_____
Jeg har bestilt værelse.	_____
Jeg har en aftale.	_____
Han kommer fra Spanien.	_____
Hun er Polak .	_____
Vi taler fransk.	_____
I har bestilt et værelse med toilet.	_____
De kommer fra Jylland.	_____

Copyright: Michael Hardenfelt. www.hardenfelt.pl. E-mail: m@hardenfelt.pl

a.

Ferie!? Jeg holder aldrig ferie. Jeg har jo to børn.
Wakacje? Nigdy nie mam wakacji Przecież mam dwoje dzieci
altid
zawsze
Jeg er jo studerende
Przecież jestem studentem

Vi tager er tur **til Danmark** **hvert år** **for at besøge** **familien**
Jeździmy (na wycieczkę) do Danii co roku żeby odwiedzić rodzinę
til USA hver måned min gamle mor
do USA co miesiąc moją matkę w podeszłym wieku
til Torun to gange om året vennerne
do Torunia dwa razy w roku przyjaciół

Vi bor **normalt** **hos min far i Kandestederne** **i Jylland,**
Mieszkamy zwykle u mojego ojca w Kandestederne w Jutlandii
altid på hotel i Warka i Mazowiecki-regionen
zawsze w hotelu w Warcie

men børnene tager rundt og besøger venner **og kusiner.**
Ale dzieci podróżują po kraju żeby odwiedzić znajomych i kuzynki
og familie

Når børnene er væk, **så tager jeg min komputer frem og arbejder.**
Jak już nie ma dzieci wtedy znajduję komputer i pracuję
så holder jeg fest
wtedy urządzam imprezę
så slapper jeg af
wtedy odpoczywam

En gang om året **tager vi** **væk fra det hele,**
Raz w roku jeździmy daleko od wszystkiego
to gange om året til Spanien

og så køber vi en rejse til **et spændende sted, og bliver der** **i to uger eller tre uger**
a wtedy kupujemy podróż do ciekawego miejsca i zostajemy tam przez 2 albo 3 tygodnie
Japan i en uge
Sydamerika i en måned

Nogen gange har vi **taget til USA.** **Vi har også** **været** **i Thailand, og Frankrig og Italien**
Kilka razy jeździliśmy do USA byliśmy także w Tajlandii, Francji oraz w Włoszech
været i USA
i Kina

Jeg synes at det er vigtigt at vi **oplever noget** **når vi er på ferie**
Uważam za ważne, że doświadczymy czegoś kiedy jesteśmy na wakacjach
slapper af
odpoczywamy
har det sjovt
się bawimy

www.hardenfelt.pl

Copyright: Michael Hardenfelt. www.hardenfelt.pl. E-mail: m@hardenfelt.pl

b.

Jeg kan ikke lide **at slappe af** **i mine ferier.**
Nie lubię odpoczywać poczas moich wakacji
at arbejde
pracować

I det hele taget **kan jeg ikke lide at holde ferie.**
W ogóle nie lubię wakacji
holder jeg sjældent ferie
rzadko mam wakacje

Jeg tager **ofte** **på korte udflugter,**
Jeżdżę często na krótkie wycieczki
en gang i mellem
od czasu do czasu

fx. **en weekend** **til** **en storby** **eller** **til et naturområde.**
Np. weekend do wielkiego miasta bądź do rezerwatu przyrody
en uge
tydzień
en ferieby
miasta wakacyjnego
Egypten

På den måde har jeg set det meste af **Polen.**
W taki sposób zwiedziłem większość Polski
Europa
verden
świata

Jeg tager også ofte et par dage til Danmark, Berlin eller Barcelona
Często jeżdżę też na parę dni do Danii, Berlina bądź Barcelony
for at møde gamle venner.
żeby spotkać się ze starymi przyjaciółmi
arbejde
pracować
spille golf
grać w golfa

Så drikker vi øl, spiser god mad og snakker om gamle dage, nutiden og fremtiden.
Wtedy pijemy piwo jemy dobre jedzenie i gadamy o starych czasach teraźniejszości i przyszłości

I København bor jeg **på en Bed and Breakfast** **lidt uden for byen.**
W Kopenhadze mieszkam w Bed and Breakfatt trochę poza centrum
på et hotel i centrum
w hotelu w centrum
privat hos en af mine venner 15 minutter fra centrum
prywatnie u znajomego 15 minut od centrum miasta

Den er drevet **af en af mine gamle venner sammen med hans kone.**
Prowadzi je stary przyjaciel wraz z żoną

I Berlin og Barcelona bor jeg normalt på **hotel.**
W Berlinie i w Barcelonie zwykle mieszkam w hotelu
vandrehjem
schronisku młodzieżowym

www.hardenfelt.pl

Copyright: Michael Hardenfelt. www.hardenfelt.pl. E-mail: m@hardenfelt.pl

Om sommeren Latem
Om vinteren Zimą
Om efteråret Jesienią
Om foråret Wiosną
Til Jul Na Boże Narodzenie
Til Påske Na Wielkanoc

tager jeg normalt zwykle jeżdżę

i sommerhus do domu letniskowego
på campingtur na kemping
en chartertur na wycieczkę zorganizowaną
en tur na wycieczkę

i Sverige, w Szwecji
til Sverige do Szwecji

med hele familien. wraz z całą rodziną
med min kæreste wraz z dziewczyną/ chłopakiem
alene sam
med nogle venner wraz ze przyjaciółmi

Vi har Mamy

et sommerhus derovre dom letniskowy tam
en båd łódź

sammen med wraz z

nogle venner. przyjaciółmi
mine søskende

Der er masser af Jest mnóstwo

skov, frisk luft og natur. lasu, świeżego powietrza i przyrody
sol, strand og billig rødvin słońca, plaży i taniego, czerwonego wina
museer, oplevelser og gode restauranter muzeów, przeżyć oraz dobrych restauracji
fred og ro spokoju (i pogody)

Børnene kan Dzieci mogą

fiske, łowić ryby
lege bawić się
spille bold grać w piłkę
gå på stranden chodzić po plaży

og jeg kan a ja mogę

arbejde i fred for internet og telefoner. pracować w spokoju od internetu i telefonów
læse bøger og slappe af czytać książki i odpoczywać
drikke rødvin og spise lækker mad pić czerwone wino i jeść wyśmienite jedzenie
glemme alt om job og hverdag zapomnieć wszystko o pracy i codzienności

Vi kører Jeździmy

i bil samochodem
i tog pociągiem
på cykel rowerem

til Sverige, do Szwecji

men når vi er i sommerhuset cykler vi eller går. lecz kiedy jesteśmy w domu letniskowym jeździmy rowerem bądź spacerujemy

En gang om året tager vi også et tur til Frankrig.
Raz w roku jeździmy też do Francji

Jeg elsker Uwielbiam

fransk mad, francuskie jedzenie,

og min kæreste nyder at gå tur på stranden med børnene. a moja dziewczyna lubi spacerować po plaży z dziećmi

fransk vin francuskie wino
den franske natur francuską przyrodę
at tale fransk mówić po francusku
atmosfæren nastrój
de fremmede lugte obce zapachy
at gå i butikker chodzić po sklepach

www.hardenfelt.pl

Copyright: Michael Hardenfelt. www.hardenfelt.pl. E-mail: m@hardenfelt.pl

d.

Jeg holder normalt ferie i Italien.
Spędzam zwykle wakacje we Włoszech
ofte
i Spanien

Vi rejser normalt sammen, hele familien.
Zwykle podróżujemy razem całą rodziną

Vi bor på et hotel ved standen.
Mieszkamy w hotelu koło plaży
i centrum
w centrum
udenfor byen
poza miastem

Hotellet er stort og flot.
Hotel ten jest duży i elegancki
lille og hyggeligt
mały i przytulny

Jeg går på stranden, spiser pizza og kigger på de italienske fyre.
Chodzę na plażę jem pizzę i patrzę na włoskich chłopaków
piger
dziewczyny

De er mørke, muskuløse og lækre.
Są oni ciemni umięśnieni i fajni (dosłownie: smaczni)
små, grimme og liderlige
mali, brzydcy i lubieżni

Om aftenen går jeg på de lokale diskoteker.
Wieczorem chodzę na miejscowe dyskoteki

Nogen gange lejer min far en bil og kører en tur ind i landet.
Czasami mój ojciec wypożycza samochód i jeździmy w głąb lądu

Det bedste ved Italien er maden og stemningen.
Najlepsze w Włoszech to jedzenie i nastrój
de historiske bygninger
historyczne budynki
solen og vinen
słońce i wino

www.hardenfelt.pl

Copyright: Michael Hardenfelt. www.hardenfelt.pl. E-mail: m@hardenfelt.pl

Proszę uzupełnić brakujące słowa

1. Jeg holder _____ ferie.
2. Jeg har _____ to børn.
3. Hvert år tager vi en _____ til Tyskland.
4. Vi bor _____ min far i Valby.
5. Børnene tager _____ og besøger venner.
6. Når børnene er væk holder jeg _____.
7. Jeg har _____ 2 gange i USA.
8. Jeg drikker rødvin _____ jeg er på ferie.
9. Jeg slapper _____ i min ferie.
10. Zakopany er en polsk _____ .
11. London er en _____ .
12. Jeg elsker at snakke om _____ dage.
13. Jeg bor på en Bed and Breakfast lidt _____ for byen.
14. Hvis man vil bo billigt i en storby kan man bo på _____ .

www.hardenfelt.pl

Copyright: Michael Hardenfelt. www.hardenfelt.pl. E-mail: m@hardenfelt.pl

Proszę uzupełnić brakujące słowa

1. _____ sommeren tager vi til Italien.
2. Der er _____ frisk luft i Sverige.
3. Når jeg skal slappe af vil jeg have fred og _____.
4. Det er vigtigt at kunne arbejde i _____ for internet og telefoner.
5. Min kæreste elsker at gå _____ stranden.
6. De italienske _____ er lækre.
7. Vi lejer en bil og kører _____ i landet.
8. Jeg bor normalt _____ byen.

www.hardenfelt.pl

Copyright: Michael Hardenfelt. www.hardenfelt.pl. E-mail: m@hardenfelt.pl